

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Udrag fra Om Begrebet Ironi

Citation: Kierkegaard, Søren: "Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 1", i Kierkegaard, Søren: *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 1*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Johnny Kondrup; Alastair McKinnon; Finn Hauberg Mortensen, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 1997 , s. I. Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-bi-txt-shoot-id87318059-922d-4552-982e-3d3eba360677.pdf> (tilgået 18. juli 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 1

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.
[Læs CC0-erklæringen](#)

Forinden jeg imidlertid gaaer over til denne Documentation, maa jeg endnu dvæle ved lidt nærmere at betragte den *Længsel efter Døden*, der her i *Phædon* tillægges Philosophen. Den Anskuelse nemlig, at Livet egentlig bestaaer i at afdøe, kan opfattes dels moralsk, dels intellectuelt. *Moralsk* er den bleven opfattet i Christendommen, der da heller ikke er bleven staaende ved det blot Negative; thi i samme Grad som Mennesket afdøer fra det Ene, voxer det Andet en guddommelig Væxt, og naar dette Andet har ligesom indsuget og tilegnet sig og derved forædlet al den Spirekraft, der var i det Syndens Legeme, der skulde dødes, da er dette ogsaa efterhaanden skrumpet sammen, udtørret, og idet det brister og hensmuldrer, da hæver det fuldvoxne Guds-Menneske sig ud deraf, der er skabt efter Gud i Sandheds Retfærdighed og Hellighed. Forsaavidt Christendommen ogsaa antager en fuldkomnere Erkjendelse forbunden med denne Gjenfødelse, saa er dette dog kun secundairt og fornemmelig kun forsaavidt, som Erkjendelsen tilforn ogsaa har været befængt med Syndens Smitte. *Intellectuelt* er denne Afdøen opfattet i Græciteten, det vil sige reent intellectuelt, og man kjender ogsaa strax herpaa Hedenskabets sorgløse Pelagianisme. Man tillade mig at udhæve for en Forsigtigheds Skyld, hvad forøvrigt formodentlig de fleste Læsere indsee. Paa den ene Side er i Christendommen det, der skal afdøes fra, opfattet i sin Positivitet, som Synd, som et Rige, der kun altfor overbevisende forkynder sin Gyldighed for enhver, der sukker under dets Love; paa den anden Side er det, der skal fødes og opstaae, opfattet ligesaa positivt. Ved den intellectuelle Afdøen er det, der skal afdøes fra, noget Indifferent, det der skal voxe derunder noget Abstrakt. Forholdet mellem disse to store Anskuelser er omtrent følgende. Den Ene siger, man skal afholde sig fra usunde Spiser, beherske Lysten, saa skal Sundheden udfolde sig, den Anden siger, man skal lade være at spise og drikke, saa kan man nok have Haab om efterhaanden at blive til Intet. Man seer saaledes, at Grækeren er større Rigorist end den Christne, men derfor er hans Anskuelse ogsaa usand. Efter den christelige Anskuelse er da ogsaa Dødsøjeblikket den sidste Strid mellem Dag og Nat, Døden er, som den i Kirken skjønt er bleven kaldet, Fødselen. Med andre Ord, den Christne dvæler ikke ved Striden, ved Tvivlen, ved Smerten, ved det Negative, men fryder sig ved Seiren, ved Visheden, ved Saligheden, ved det Positive. Platonismen vil, at man skal afdøe fra den sandelige Erkjenden for ved Døden at opløses i det Udødelighedens Rige, hvor det i og for sig Lige, det i og for sig Skjønne o. s. v. leve i Dødsstilhed. Dette udtrykkes endnu stærkere ved en Yttring af Socrates, at Philosophens Attraa er efter at døe og at *være død*. Men at attraae Døden saaledes i og for sig, kan ikke være grundet i Begeistring, forsaavidt man vil agte dette Ord og ikke f. Ex. bruge det om det Vanvid, hvormed man vel stundom seer Mennesket at ønske at blive til Intet, det maa være grundet i en Art Livslede. Saalænge der endnu ikke kan være Tale om, at man ret indseer, hvad der ligger i dette Ønske, saalænge kan Begeistringen endnu være der, hvorimod, naar Ønsket har sin Grund i en vis Dorskhed, eller den Ønskende er sig bevidst, hvad han ønsker, da er Livslede det Fremherskende. I mine Øine indeholder den bekjendte Gravskrift af Wessel: »tilsidst *gad* han ei heller leve,« Ironiens Anskuelse af Døden. Men den der døer, fordi han ikke gider leve, han ønsker visselig heller ikke et nyt Liv, thi det vilde jo være en Modsigelse. Denne Mathed, der i den Forstand ønsker Døden, er nu aabenbart en fornem Sygdom, der kun har hjemme i de høieste Cirkler, og er i sin fuldkomne Ublandethed ligesaa stor som den Begeistring, der i Døden seer Livets Forklarelse. Det er de to Poler, mellem hvilke det almindelig menneskelige Liv bevæger sig døsig og uklart. Ironien er nemlig en Sundhed, forsaavidt den frelser Sjælen ud af det Relatives Besnærelser, den er en Sygdom, forsaavidt den ikke kan bære det Absolute uden i Form af Intet, men denne Sygdom er en Climatfeber, som kun faa Individuer paadrage sig, færre overstaae.